

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

2018

“СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ”

Институционалните единици са стопански субекти, които са в състояние да притежават стоки и активи, да поемат задължения и да участват в икономически дейности и операции с други единици от свое име. Индивидуалните институционални единици, които имат сходен тип икономическо поведение, се обединяват за статистически цели в отделни групи - институционални сектори и подсектори. Основната дейност и функции, показателни за икономическото поведение на институционалните единици, са основен критерий за групирането им в даден сектор/подсектор. Всяка една институционална единица принадлежи само към един сектор или подсектор.

Секторният класификатор има за цел да подпомогне определянето на правилната секторна принадлежност на насрещната страна по сделката при отчитането ѝ за статистически цели.

- Според икономическата територия, към която принадлежат, отчетните единици са *резиденти* и *нерезиденти*. Дадена единица е *резидентна* за една държава, когато тя има център на основен икономически интерес на икономическата територия на тази държава, т.е. когато участва за продължителен период от време (една година или повече) в икономическите дейности на тази територия. Тези единици се наричат резидентни единици, независимо от тяхната националност, правна форма и независимо дали се намират на икономическата територия в момента на извършване на дадена операция.

Център на основен икономически интерес означава, че съществува място в рамките на икономическата територия на дадена държава, където дадена единица извършва икономически дейности и операции в значителен мащаб за неограничен или за ограничен, но дълъг период от време (една година или повече). За статистически цели в случаите, когато един правен субект извършва значителна дейност на две или повече територии (напр. за клонове, собственост върху земя и трансгранични предприятия), за дейността му във всяка от тях се дефинира отделна институционална единица.

- Според типа на производителя отчетните единици биват: пазарни производители (частни и държавни); частни производители за собствено крайно потребление; частни и държавни непазарни производители. Институционалните единици, които са пазарни производители, се класифицират в сектори *Нефинансови предприятия* (S.11), *Финансови предприятия* (S.12) или *Домакинства* (S.14). Институционалните единици, които са частни производители за собствено крайно потребление, се класифицират в сектор *Домакинства* (S.14). Институционалните единици, които са непазарни производители, се класифицират в сектор *Държавно управление* (S.13) или в сектор *Нетърговски организации, обслужващи домакинствата* (S.15).

Клон (поделение) е предприятие без юридически статус, което е изцяло притежавано от предприятието – майка и което е независимо при вземане на решения. Секторната принадлежност на клона е като на предприятието - майка.

- Според формата на собственост и контрол, предприятията биват държавни и частни (вкл. чуждестранно контролирани).

- Основните функции на отчетната единица могат да бъдат предоставяне на финансови услуги, производство на стоки и предоставяне на нефинансови услуги, и производство на непазарна продукция. Основната дейност на дадено предприятие е дейността, която допринася най-голям дял в общата добавена стойност на предприятието. Основната дейност не винаги формира 50% или повече от общата добавена стойност на предприятието.

Наименованието и определенията на институционалните сектори, описани в Секторния класификатор са в съответствие с *Европейската система от национални и регионални сметки, 2010*.

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.11 Нефинансови предприятия	Институционални единици, които са независими юридически лица и пазарни производители и чиято основна дейност е производството на стоки и/или оказване на нефинансови услуги.	Частни или държавни предприятия, които са пазарни производители на стоки и/или нефинансови услуги.	Към този сектор се класифицират и: 1) Нетърговски организации или асоциации, обслужващи нефинансови предприятия, които са признати за независими юридически лица и които са пазарни производители, основно ангажирани с производството на стоки и/или оказване на нефинансови услуги; 2) Централни управления, осъществяващи надзор и управление на група от корпоративни предприятия - пазарни производители, като преобладаващата дейност на групата като цяло, е производство на стоки и/или оказване на нефинансови услуги; 3) Предприятия със специално предназначение, чиято основна дейност е доставката на стоки и/или оказване на нефинансови услуги.
S.11001 Държавни нефинансови предприятия	Нефинансови предприятия и квазикорпорации*, които са обект на контрол от единици на сектор "Държавно управление" - т.е единици от сектор "Държавно управление" притежават 50% и повече от капитала и директно или индиректно имат право да определят фирмената политика и да назначават директорите.	Търговски дружества; клонове на търговски дружества.	Не се включват: 1) Държавни и общински лечебни заведения, които се контролират от държавата и общините и се финансират приоритетно чрез бюджетни средства; 2) Предприятия, посочени в <i>Списъка на юридическите лица, включени в институционален сектор "Държавно управление" **</i> и които се отнасят към съответните подсектори на S.13 Държавно управление.
S.11002 и S.11003 Частни национални нефинансови предприятия и нефинансови предприятия под чуждестранен контрол	Резидентни нефинансови предприятия и квазикорпорации, които са обект на контрол от страна на частни национални единици или на чуждестранни институционални единици, т.е тези единици притежават 50% и повече от капитала и имат право да определят фирмената политика и да назначават директорите.	Търговски дружества; клонове на търговски дружества; клонове на нерезидентни единици, регистрирани по Търговския закон. Кооперации; кооперативни предприятия; междукооперативни предприятия.	Включват се: 1) Частни лечебни заведения, регистрирани по Търговския закон; частни детски градини, училища и обслужващи звена; частни университети, специализирани висши училища и самостоятелни колежи; 2) Лечебни заведения, регистрирани по Закона за кооперациите.

*Квазикорпорации – субекти, които водят пълен набор от сметки и нямат юридически статус. Те имат икономическо и финансово поведение, което се различава от това на техните собственици и е подобно на това на корпоративните предприятия. За тях се счита, че имат независимост при вземането на решения и се разглеждат като отделни институционални единици.

** Виж страница Списъци с институционални единици

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.12 Финансови предприятия	Сектор "Финансови предприятия" се състои от всички институционални единици, които са независими юридически лица и пазарни производители и чиято основна дейност е оказването на финансови услуги. Обхваща всички предприятия, ангажирани основно с финансово посредничество (финансови посредници) или със спомагателни финансови дейности (финансови предприятия, ангажирани със спомагателни финансови дейности).		Предприятията, структурни звена от които се занимават с предоставянето на финансови услуги, но чиято основна дейност е предоставянето на стоки и нефинансови услуги, се класифицират в сектор S.11 Нефинансови предприятия.
S.121 Централна банка*	Финансово предприятие, чиято основна функция е емитиране на парични средства, поддържане на стабилността на националната парична единица и управление на международните резерви на страната.	Националните централни банки	
S.122 Депозитни институции без централната банка*	Финансови предприятия и квазикорпорации, с изключение на тези, които са класифицирани в подсектори Централна банка (S.121) и Фондове на паричния пазар (S.123), които са основно ангажирани с финансово посредничество и чиято дейност е да получават депозити и/или близки заместители на депозити от институционалните единици (не само от ПФИ), както и да дават заеми и/или да инвестират в ценни книжа за собствена сметка.	1. Кредитни институции (банки) 2. Дружества за електронни пари, основно ангажирани с финансово посредничество (Други депозитни институции), чиято преобладаваща дейност е издаването на електронни пари. Те следва да притежават лиценз за издаване на електронни пари съгласно прилаганото законодателство.	1) Не се включват дружества за електронни пари, които не са ангажирани основно с финансово посредничество и преобладаващата им дейност не е издаване на електронни пари. 2) Централни управления, които осъществяват надзор и управление на група дъщерни дружества, състояща се предимно от депозитни институции, но които сами по себе си не са депозитни институции, се класифицират в подсектор S.126; 3) Нетърговски организации, които са независими юридически лица, обслужващи депозитни институции, но които не са ангажирани с финансово посредничество, се класифицират в подсектор S.126.
S.123 Фондове на паричния пазар*	Финансови предприятия и квазикорпорации, с изключение на тези, които са класифицирани в подсектори Централна банка (S.121) и Депозитни институции (S.122), които са основно ангажирани с финансово посредничество и чиято дейност е да емитират акции/дялове, които са близки заместители на депозити от институционални единици, както и да инвестират за собствена сметка в акции/дялове на фондове на паричния пазар, краткосрочни дългови книжа и/или депозити.	Колективни инвестиционни схеми, чиито акции/дялове са близки заместители на депозитите	1) Централни управления, които осъществяват надзор и управление на група дъщерни дружества, състояща се предимно от фондове на паричния пазар (ФПП), но които сами по себе си не са ФПП, се класифицират в подсектор S.126; 2) Нетърговски организации, които са независими юридически лица, обслужващи ФПП, но които не са ангажирани с финансово посредничество, се класифицират в подсектор S.126.
S.124 Инвестиционни фондове, различни от тези на паричния пазар*	Колективни инвестиционни схеми, с изключение на тези, които са класифицирани в подсектор Фондове на паричния пазар (S.123), които са основно ангажирани с финансово посредничество и чиято дейност е да емитират акции/дялове, които не са близък заместител на депозитите, както и да инвестират за собствена сметка главно във финансови активи, различни от краткосрочните финансови активи и/или в нефинансови активи.	1. Договорни фондове; 2. Взаимни фондове; 3. Инвестиционни дружества; 4. Инвестиционни фондове за недвижими имоти; 5. Инвестиционни фондове, инвестиращи в други фондове; 6. Борсово търгувани фондове.	1) Централни управления, които осъществяват надзор и управление на група дъщерни дружества, състояща се предимно от инвестиционни фондове, различни от ФПП, но които сами по себе си не са инвестиционни фондове, се класифицират в подсектор S.126; 2) Нетърговски организации, които са независими юридически лица, обслужващи инвестиционни фондове, различни от ФПП, но които не са ангажирани с финансово посредничество, се класифицират в подсектор S.126. 3) Пенсионните фондове са част от подсектор „Пенсионни фондове“ и се класифицират в подсектор S.129.

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.125 Други финансови посредници, без застрахователните (осигурителните) дружества и пенсионните фондове	<p>Финансови предприятия и квазикорпорации, които са ангажирани основно с финансово посредничество, като поемат пасиви под форма, различна от:</p> <p>а) валута, депозити или акции/дялове на инвестиционни фондове;</p> <p>б) пенсионни, застрахователни и стандартизирани гаранционни схеми от институционалните единици</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лизингови дружества; 2. Дружества за секюритизация на вземания**; 3. Дружества за секюритизация на недвижими имоти; 4. Факторингови дружества; 5. Дружества, специализирани в кредитиране; 6. Дружества за рисков капитал; 7. Дилъри на ценни книжа и/или деривати; 8. Централни контрагенти (клирингови къщи)*, които посредничат между страните по договори, търгувани на един или повече финансови пазари, действайки като купувач по отношение на всеки продавач и като продавач по отношение на всеки купувач; 9. Търговски банки с отнет лиценз за извършване на банкова дейност или обявени в процедура по несъстоятелност. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Централни управления, които осъществяват надзор и управление на група дъщерни дружества, основно ангажирани с финансово посредничество и/или спомагателни финансови дейности, се класифицират в подсектор S.126; 2) Нетърговски организации, които са независими юридически лица, обслужващи други финансови посредници, но които не са ангажирани с финансово посредничество, се класифицират в подсектор S.126.
S.126 Финансови спомагателни организации	<p>Финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с дейности, тясно свързани с финансовото посредничество, но които сами по себе си не са финансови посредници.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обменни бюра; 2. Брокери на ЦК и инвестиционни консултанти; 3. Застрахователни брокери, застрахователни и пенсионни консултанти и др.; 4. Кредитни посредници; 5. Управляващи (дружества) на инвестиционни дружества, договорни фондове, взаимни фондове и др.; 6. Фондови борси (БФБ АД); 7. Корпорации, осигуряващи инфраструктура за финансовите пазари; 8. Централни надзорни органи на финансови посредници или финансови пазари, когато самите те представляват отделна институционална единица (напр. КФН); 9. Пенсионноосигурителните дружества по смисъла на Кодекса за социално осигуряване; 10. Платежни институции, вкл. оператори на платежни системи (БОРИКА АД); 11. Асоциация на банките в България; 12. Асоциация на застрахователите в България; 13. Фонд за компенсиране на инвеститорите; 14. Гаранционен фонд; 15. Централен депозитар АД. 	<p>Включват се:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Централни управления, всички или повечето дъщерни дружества на които са финансови предприятия; 2) Всички предприятия, които имат лиценз (регистрация) за извършване на определена дейност по Закона за кредитните институции, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Кодекса за застраховането и Наредба 4 на МФ за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра и които не са включени в някой от останалите подсектори на сектор S.12 Финансови предприятия; 3) Нетърговски организации, обслужващи финансови предприятия, но не ангажирани с финансово посредничество.

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.127 Каптивни финансови институции и заемодатели	Финансови предприятия и квазикорпорации, които не са ангажирани с финансово посредничество или с предоставяне на спомагателни финансови услуги и по-голямата част от активите и пасивите на които не се търгуват на свободните пазари.	1. Холдингови дружества, които държат контролен пакет акции от капитала на група от дъщерни дружества и чиято основна дейност е притежание на групата, без да предоставят никакви други услуги на предприятията, в чийто капитал имат участие, т.е. те не администрират или управляват други единици; 2. Заложни къщи, ангажирани основно с кредитиране; 3. Предприятия, ангажирани с кредитиране на студенти или на външна търговия със средства, получени от спонсор, който е държавна единица или нетърговска организация. 4. Предприятия със специално предназначение, които са институционални единици и които набират средства на свободните пазари с цел да бъдат използвани от техните предприятия-майки.	
S.128 Застрахователни (осигурителни) дружества (ЗД)*	Финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с финансово посредничество като следствие от обединяването на рискове главно под формата на пряко застраховане или презастраховане	1. Застрахователи, извършващи животозастраховане; 2. Застрахователи, извършващи общо застраховане; 3. Презастрахователи 4. Застрахователи, извършващи смесено застраховане.	1) Българска агенция за експортно застраховане (БАЕЗ ЕАД) се включва в подсектор S.128; 2) Застрахователните и презастрахователните брокери и консултанти се класифицират към S.126; 3) Централни управления, които осъществяват надзор и управление на група, състояща се предимно от застрахователни (осигурителни дружества), но които не са застрахователни (осигурителни) дружества, се класифицират към S.126; 4) Нетърговски организации, признати за независими юридически лица, обслужващи застрахователни (осигурителни) дружества, но които не са ангажирани с финансово посредничество, се класифицират към S.126.
S.129 Пенсионни фондове (ПФ)	Финансови предприятия и квазикорпорации, които са основно ангажирани с финансово посредничество като следствие от обединяването на социалните рискове и потребности на осигурените лица.	1. Универсални пенсионни фондове; 2. Професионални пенсионни фондове; 3. Доброволни пенсионни фондове; 4. Фондове за допълнително доброволно осигуряване по професионални схеми	1) Централни управления, които осъществяват надзор и управление на група, състояща се предимно от пенсионни фондове, но които не са пенсионни фондове, се класифицират към S.126; 2) Нетърговски организации, признати за независими юридически лица, обслужващи пенсионни фондове, но които не са ангажирани с финансово посредничество, се класифицират към S.126.

* Виж страница Списъци с институционални единици

**Дружество със специална инвестиционна цел, секюритизиращо вземания е такова, чиято основна дейност удовлетворява едновременно следните два критерия:

а) то възнамерява да извършва или извършва една или повече секюритизационни трансакции и структурата му е предназначена да изолира задълженията за плащане на предприятието от тези на инициатора, и

б) емитира или възнамерява да емитира дългови ценни книжа, други дългови инструменти, дялове на секюритизационни фондове и/или финансови деривати и/или юридически или икономически притежава или може да притежава базови активи, използвани при емитирането на тези инструменти за финансиране, които се предлагат за продажба публично или са продадени на базата на частни емисии.

Списък на дружествата със специална инвестиционна- Виж страница Списъци с институционални единици

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.13 сектор Държавно управление	Всички институционални единици, които са непазарни производители и чиято продукция* е предназначена за индивидуално и колективно потребление и които основно са финансирани от задължителни плащания извършвани от институционални единици принадлежащи към други сектори и/или всички институционални единици основно ангажирани с преразпределение на национален доход и богатство.	<p>1. Единици на държавното управление, създадени по силата на законодателен процес с цел да упражняват съдебни правомощия над други единици на икономическата територия и които административат и финансират група от дейности, като обикновено предоставят непазарни стоки и услуги в полза на обществеността;</p> <p>2. Корпоративни предприятия или квазикорпорации, които са единици на държавното управление, ако тяхната продукция е главно непазарна, и са контролирани от държавна единица;</p> <p>3. Нетърговски организации, признати за независими юридически лица, които са непазарни производители и които се контролират от държавата;</p> <p>4. Автономни пенсионни фондове, когато съществува законоустановено задължение да се правят вноски и когато държавата управлява фондовете по отношение на определянето и одобряването на вноските и плащанията.</p>	
S.1311 Централно държавно управление	Административни единици на страната, чиято компетенция обикновено се разпростира върху цялата икономическа територия, с изключение на администриране на социално-осигурителните фондове. Тези единици обикновено са ангажирани с предоставянето на колективни услуги в полза на обществото като цяло (данъчно облагане, национална отбрана, обществен ред и безопасност, образование и здравеопазване, взаимоотношения с други държави и др.).	<p>1. Подсектор Централното правителство се състои от министерства, ведомства, Народно събрание, Сметна палата и съдебна власт, държавни университети, БАН, БНТ, БНР, БТА, ПУДООС, Фонд "Сигурност на електроенергийната система", Държавно предприятие "Единен системен оператор" и други бюджетни организации; сметки за средства от Европейския съюз и сметки за чужди средства, чрез които по силата на закон се събират и разходват извънбюджетни средства във връзка със задачи от национален характер. Тези единици са включени и посочени в Единната бюджетна класификация (ЕБК) за съответната година.</p> <p>2. Прекласифицирани предприятия в подсектора (по списък на НСИ), съставен в съответствие с изискванията на Европейската система от сметки 2010 (ESA 2010) и на Наръчника по държавен дефицит и дълг на Евростат (Manual on Government Deficit and Debt), които отговарят на определени условия (пазарен/непазарен производител, автономност при вземане на решенията, предоставяне на стоки/услуги на пазарни цени и т.н.).</p>	
S.1312 Федерално (щатско) държавно управление	Административни единици на страната, които са отделни институционални единици и които изпълняват някои функции на държавното управление на ниво, по-ниско от това на централното държавно управление и по-високо от това на местното държавно управление, с изключение на администриране на социално-осигурителните фондове.	Съгласно Конституцията на Република България е невъзможно да съществуват институционални единици, които да се класифицират към този сектор. По отношение страните от еврозоната вж. Приложение 2.	
S.1313 Местно държавно управление	Държавна администрация, чиято компетенция се разпростира само върху част от икономическата територия, с изключение на местните структури на социално-осигурителните фондове	<p>1. Общински администрации и други бюджетни единици, включени в подсектора, които са посочени в Единната бюджетна класификация (ЕБК) за съответната година.</p> <p>2. Прекласифицирани предприятия в подсектора (по списък на НСИ), съставен в съответствие с изискванията на Европейската система от сметки 2010 (ESA 2010) и на Наръчника по държавен дефицит и дълг на Евростат (Manual on Government Deficit and Debt), които отговарят на определени условия (пазарен/непазарен производител, автономност при вземане на решенията, предоставяне на стоки/услуги на пазарни цени и т.н.).</p>	

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.1314 Социално-осигурителни фондове	Централни, федерални (щатски) и местни институционални единици, чиято основна дейност е да обезпечават обществени облаги и които отговарят на следните критерии: 1) по закон или нормативен акт определени групи от населението са задължени да участват в схемата и / или да заплащат вноски; 2) държавното управление е отговорно за управлението на институцията по отношение на уреждане или одобряване на вноските и облагите, независимо от ролята му като надзорно тяло или работодател.	Национална здравноосигурителна каса (НЗОК), Национален осигурителен институт (НОИ) и фондовете към него (Учителски пенсионен фонд, Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите").	

*Непазарната продукция е тази, която се предоставяна други единици безплатно или по цени, които не са икономически значими.

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S.14 Домакинства	Лица или групи от лица като потребители, произвеждащи пазарни стоки и нефинансови и финансови услуги (пазарни производители). Този сектор включва също и лицата или групите лица като производители на стоки и нефинансови услуги предназначени предимно за собствена крайна употреба.		
S.141+ S.142 Работодатели и самонаети лица	Домакинства, при които доходите от производство на пазарни стоки и услуги, с или без наети лица, са най-големият доход за домакинството като цяло, даже и ако той не винаги е повече от половината от общия доход на домакинството.	Самостоятелни предприемачи, които са пазарни производители. Тук се включват еднолични търговци; самонаети лица със свободни професии (нотариуси, лични лекари, художници и др.), независими земеделски стопани.	Еднолични търговци, които водят пълен набор от сметки и съставят счетоводен баланс, се отчитат към сектор S.11 Нефинансови предприятия.
S.143, S.1441, S.1442, S.1443 Други видове домакинства* (наети лица, получатели на доходи от собственост, пенсии и други трансферни доходи и институционални домакинства)	1. Домакинства, за които най-големият източник на доход за домакинството като цяло се натрупва от: а) възнаграждения на наети лица (S.143) или б) собственост (S.1441) или в) пенсии (S.1442) или г) други текущи трансфери, различни от предходните (S.1443) (вкл. социални помощи, обезщетения, стипендии и др.); 2. Лица, постоянно пребиваващи в институции или общности.		

* В отчетните форми на паричната статистика този сектор е идентичен със сектор население.

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
<p align="center">S.15 Нетърговски организации, обслужващи домакинствата</p>	<p>Нетърговски организации, които са частни юридически лица - непазарни производители и чиято основна дейност е свързана с обслужване, подпомагане и съдействие на домакинствата. Основните им ресурси, освен тези получени от случайни продажби, се получават от доброволни парични вноски или вноски в натура от техните членове или домакинства в качеството им на потребители, от плащания извършени от сектор "Държавно управление" и от доходи от собственост на финансови или нефинансови активи.</p>	<p>Сдружения за общественополезна дейност; фондации; политически партии; религиозни организации и църкви; читалища и читалищни съюзи; спортни федерации и национални спортни организации; профсъюзи</p>	<p>1) В сектора се включват общите събрания и/или сдружения на собствениците, създадени съгласно Закона за управление на етажната собственост; 2) Нетърговски институции или асоциации, обслужващи нефинансови корпорации, които са независими юридически единици и са пазарни производители основно ангажирани с производство на продукти и нефинансови услуги, се включват в сектор S.11 Нефинансови предприятия; 3) Спортни организации, регистрирани по Търговския закон, се класифицират към сектор S.11 Нефинансови предприятия; 4) Нетърговски организации - независими юридически единици, основно ангажирани с финансово посредничество и/или спомагателни финансови дейности или обслужват финансови корпорации се класифицират в сектор S.12 Финансови предприятия; 5) Нетърговски организации - независими юридически единици, които са други непазарни производители и се контролират и финансират основно от единици от сектор S.13 Държавно управление, се класифицират към съответния подсектор на S.13 Държавно управление.</p>

СЕКТОРЕН КЛАСИФИКАТОР НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

При определяне секторната принадлежност на нерезидентни институционални единици следва да се прилагат същия обхват и пояснения, както посочените на съответните страници за сектори S.11 Нефинансови предприятия, S.12 Финансови предприятия, S.13 Държавно управление, S.14 Домакинства и S.15 НТООД

За подсекторите на сектор S.12 *Финансови предприятия* следва да се прилагат публично публикуваните списъци на ЕЦБ и другите европейски и международни институции, ако такива са налични на страница *Списъци на институционалните единици*.

Институционален сектор /ESA 2010/	ОБХВАТ	ОСНОВНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ
S2.Останал свят*	Останалият свят включва цялата икономическа територия** извън България, нерезидентни институционални единици, които извършват трансакции, имат вземания, задължения или други икономически връзки с резидентни сектори. Включват се също така офшорните зони (вж. Списък на офшорните зони), международни и наднационални организации.	<p>1. Чуждестранни юридически лица, които са регистрирани в чужбина, включително дружества - неюридически лица.</p> <p>2. Чуждестранни физически лица с постоянно местопребиваване в чужбина.</p> <p>2.1. Чуждестранни физически лица, които не се намират на територията на България.</p> <p>2.2. Чуждестранни физически лица, които се намират на територията на България и които не пребивават постоянно в страната по смисъла на Валутния закон, като туристи, сезонни работници, презгранични работници, екипажи на кораби, летателни средства и др. мобилни съоръжения.</p> <p>2.3. Определени групи чуждестранни физически лица, независимо от продължителността на техния престой, като чуждестранни студенти; членове на дипломатически мисии, военни бази и др.</p> <p>3. Представителства на международни и наднационални организации, дипломатически и консулски представителства, включително и такива разположени на притежаваната от тях земя (напр. Делегация на Европейската комисия, представителства на МВФ, Световна банка, ООН, посолства, консулства, военни бази, научни станции и др.).</p>	<p>Включват се и чуждестранни търговски представителства, регистрирани в Българската търговско-промишлена палата</p> <p>Лица със статут на бежанци се класифицират като резиденти, при положение че са пребивавали или възнамеряват да останат на територията на страната за една година или повече, независимо от правния им статут или намерения да се завърнат в държавите, от които идват.</p>

*При определяне на териториалния обхват на държавите от ЕС следва да се имат предвид специфичните случаи, посочени в *Приложение 1*.

**Икономическа територия - означава географската територия администрирана от органите на държавно управление в рамките на която хората, стоките, услугите и капиталът се движат свободно. В икономическата територия се включват и:

- всякакъв вид свободни зони;
- националното въздушно пространство;
- териториалните води и континенталния шелф лежаш в международни води, върху които държавата се ползва с изключителни права;
- териториалните анклави (тоест географските територии, които се намират в останалия свят и са използвани по силата на международни договори или споразумения между държавите от структури на държавното управление (посолства, консулски служби, военни бази, научни бази и други.)

Списъци на институционалните единици

— Списък на парично-финансовите институции (MFIs), резиденти на държави-членки на ЕС е публикуван на интернет страницата на Европейската централна банка (ЕЦБ) в раздел / Statistics/ Financial corporations/ Lists of financial institutions/ Monetary financial institutions. ПФИ обхващат ESA 2010 сектори S.121, S.122 и S.123.
— Списък на инвестиционните фондове (S.124 IFs), резиденти на държави-членки на ЕС, е публикуван на интернет страницата на ЕЦБ в раздел Statistics/ Financial corporations/ Lists of financial institutions/ Investments Funds.
— Списък на дружествата със специална инвестиционна цел за секюритизация на вземания (FVCs), резиденти на държави-членки на ЕС, е публикуван на интернет страницата на ЕЦБ в раздел Statistics/ Financial corporations/ Lists of financial institutions/ Financial vehicle corporations.
— Списък на застрахователните (осигурителни) дружества (ICs), резиденти на държави-членки на ЕС е публикуван на интернет страницата на Европейската централна банка (ЕЦБ) в раздел / Statistics/ Financial corporations/ Lists of financial institutions/ Insurance corporations.
— Списъците на централните контрагенти , резиденти на държави-членки на ЕС, както и на тези от трети страни взаимно признати да извършват дейност в ЕС, са публикувани на интернет страницата на ESMA (European Securities and Markets Authority) в раздел Registers and Data.
— Единната бюджетна класификация (ЕБК) за съответната година е публикувана на страницата на Министерство на финансите в секция Бюджет/ Методология / Методология на отчетността/ Бюджетно счетоводство / Единна бюджетна класификация. В нея са посочени единиците от сектор Държавно управление за съответната година.
— Списъкът на НСИ на прекласифицирани предприятия в сектор Държавно управление , съставен в съответствие с изискванията на Европейската система от сметки 2010 (ESA 2010) и на Наръчника по държавен дефицит и дълг на Евростат (Manual on Government Deficit and Debt), които отговарят на определени условия (пазарен/непазарен производител, автономност при вземане на решенията, предоставяне на стоки/услуги на пазарни цени и т.н.) се публикува на сайта на Министерство на финансите в секция Бюджет/ Бюджетна процедура за съответната година.

Списък на офшорните зони за статистически цели

AD	Andorra	Княжество Андора
AG	Antigua and Barbuda	Антигуа и Барбуда
AI	Anguilla	Ангила (брит.)
AW	Aruba	Аруба
BB	Barbados	Аруба
BH	Bahrain	Бахрейн
BM	Bermuda	Бермудски острови
BS	Bahamas	Бахамски острови
BZ	Belize	Белиз
CK	Cook Islands	Острови Кук
CW	Curacao	Кюрасао
DM	Dominica	Доминика
GD	Grenada	Гренада
GG	Guernsey	Гърнси
GI	Gibraltar	Гибралтар
HK	Hong Kong, China	Хонг Конг, Китай
IM	Isle of Man	Остров Ман
JE	Jersey	Джърси
KN	Saint Kitts and Nevis	Федерация Сейнт Китс и Невис
KY	Cayman Islands	Кайманови острови
LB	Lebanon	Ливан
LC	Saint Lucia	Сейнт Лусия
LI	Liechtenstein	Лихтенщайн
LR	Liberia	Либерия
MH	Marshall Islands	Република Маршалови острови
MS	Montserrat	Монсерат, остров (брит.)
MU	Mauritius	Мавриций
NR	Nauru	Република Науру
NU	Niue	Ниуе остров (новозел.)
PA	Panama	Панама
PH	Philippines	Филипини
SC	Seychelles	Сейшелски острови
SG	Singapore	Сингапур
SX	Sint Maarten (Dutch part)	Синт Мартен
TC	Turks and Caicos Islands	Търкс и Кайкос острови (брит.)
VC	Saint Vincent and the Grenadines	Сейнт Винсет и Гренадини
VG	Virgin Islands, British	Вирджински острови (брит.)
VI	Virgin Islands, U.S.	Вирджински острови (САЩ)
VU	Vanuatu	Република Вануату
WS	Samoa	Независима държава Самоа

СПЕЦИФИЧНИ СЛУЧАИ
при определяне териториалния обхват на държавите

Държава	Включва		Не включва	
Дания			Фарьорските острови Гренландия	Faroe Islands Greenland
Германия	Хелголанд	Helgoland	Бюсинген, Бютенхардтер Хьофе (свободни митнически зони, принадлежащи към територията на	Büdingen, Büthenhardter Höfe
Испания	Балеарските острови	Balearic Islands	Княжество Андора	Andorra
	Сеута	Ceuta		
	Мелила (Мелиля)	Melilla		
	Канарските острови	Canary Islands		
Франция	Княжество Монако	Principality of Monaco	Френска Полинезия	French Polinesia
	Френска Гвиана	French Guyana	Нова Каледония	New Caledonia
	Мартиника	Martinique	острови Уолис и Футуна	Wallis and Futuna Islands
	Гваделупа (Гуаделупа)	Guadeloupe		
	Реюнион	Reunion		
	Сен Бартелми	Saint Barthélemy		
	Сен Мартин	Saint Martin		
	Майот	Mayotte		
Сен Пиер и Микелон	Saint Pierre et Miquelon			
Финландия			Острови Оланд	Åland Islands
Италия			Сан Марино	San Marino
			Ватикана	Vatican City (the Holy See)
Холандия			Бонер	Bonaire
			Синт Еустахиус и Саба	Sint Eustatius and Saba
			Синт Мартен	Sint Maarten (Dutch part)
			Кюрасао	Curacao
			Аруба	Aruba
Португалия	Азорски острови	the Azores	Макао	Macao (Macao)
	Мадейра	Madeira		
Великобритания			Нормандските острови (Джърси и Гърнси)	Channel Islands - Jersey and Guernsey
			Гиблартар	Gibraltar
			Остров Ман	the Isle of Man
			Британски Вирджински острови	the British Virgin Islands
			Аnguila (брит.)	Anguilla
			Търкс и Кайкос, острови	the Turks and Caicos Islands
			Каймановите острови	the Cayman Islands
			Бермудски острови	Bermuda
			Монсерат, остров (брит.)	Montserrat
			Фолклендски острови	Falkland Islands
			Британска индоокеанска територия	British Indian Ocean Territory
			Света Елена, Възнесение и Тристан да Куна	St Helena, Acension and Tristan da Cunha
			Остров Питкърн	Pitcairn
		Южна Джорджия и Южни Сандвичеви острови	South Georgia and the South Sandwich Islands	
САЩ	Пуерто Рико	Puerto Rico		
	Остров Наваса	Navassa		
Индия	Андамански и Никобарски острови	Andaman Islands and Nicobar Islands		
	Остров Миникой	Minicoy Island		
	Аминдивски острови	Amindivi Island		
	Лакадивски острови	Laccadive Island		
	Остров Сиким	Sikkim		

**ОБХВАТ НА СЕКТОР "ФЕДЕРАЛНО (ЩАТСКО) ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ"
в държави от ЕС, участващи в еврозоната**

ДЪРЖАВА	ПРЕДСТАВИТЕЛИ
Австрия	Провинции
Белгия	Общности и региони
Германия	Провинции и градове-провинции (Берлин, Бремен, Хамбург)
Испания	Автономни области
Португалия	Регионалните правителства на Мадейра и Азорските острови